

Obsah

SLOVENSKO - TO PRAVÉ MIESTO	6	Zachov kráter na Mesiaci	97
LÁSKA NA CELÝ ŽIVOT	6	Hviezdoslavovo námestie	98
Kto jak Slovák cíti	10	Korunovačné slávnosti	100
Slovenský štátny znak	12	Cár Peter I. Veľký	102
Cesta je život – Via est vita	13	Segnerova kúria	102
Štátny jazyk – osudová slovenčina	16	Mária Terézia	103
Starí Slováci a Slovania	18	Hudba v Bratislave	103
Unikátne stredoveké listiny	20	Slovenský Leonardo da Vinci	106
Slovenská štátna vlajka a zástava	22	Materna – dvorný lekár dánskeho kráľa Kristiána VI.	107
Slovenská národná rovnosť	26	Bratislavský Faust – Wolfgang Kempelen	107
Ústava Slovenskej republiky	26	Sochári Donner, Messerschmidt, Tilgner	108
Bohovia Slovanov a starých Slovákov	28	Reformy cisára Jozefa II.	109
Slovenská šľachta	29	Pamätné miesta bernolákovcov a štúrovcov	110
Slovenské hrady, zámky a kaštiele	35	Bratislavský mier 1805	111
Požehnaná misia Matice slovenskej	38	Palackého bratislavská láska	112
Obrancovia Slovákov a slovakofili	40	Národná slávnosť štúrovcov	113
Dve národné povstania	42	Rozprávkar obdivoval Prešporok	114
Deportácie slovenských detí	44	Župný dom	114
Slovenská liga v Amerike	45	Varovanie na Michalskej veži 1787	115
Samostatné Česko-Slovensko 1918	47	Rozpustenie hurbanovských dobrovoľníkov	115
Prvá Slovenská republika	51	Jules Verne v Bratislave r. 1892	116
Bratislavské predjarié 1956 –1968	53	Vrtuľník na benzínový pohon	117
Svetový kongres Slovákov 1970	56	Nositel' Nobelovej ceny	117
Slovenská cirkevná provincia	56	Český esejist František X. Šalda	118
Národná identita a zdravé európanstvo	58	Štefánikov pamätník v Bratislave	119
Martin – národné centrum Slovákov	60	Univerzita Komenského	119
Hlavné mesto Slovenskej republiky	61	Slovenská akadémia vied a umení 1942	121
Akí sme, Slováci?	64	Umelecká beseda Slovenská	121
BRATISLAVSKÁ ŽUPA	66	Slovenská bohéma	122
Okresy Bratislava I – V	70	Redakcia Kultúrneho života	126
Bratislavský hrad	70	Architekti formovali tvár mesta	127
Stopy Keltov na území Bratislavy	72	Bratislavský rodák, sochár Arthur Fleischmann	128
Rimania na strednom Dunaji	74	Pamätník na Slavíne	130
Germánske osídlenie Slovenska	75	Slovenskí piloti v Royal Air Force	131
Centrum Samovej ríše	75	Ateliéry Koliba	132
Národná kultúrna pamiatka Devínsky hrad	77	Bratislavské cintoríny	133
Rastislav na Devíne	79	Slovenský diplomat Vladimír Fábry	137
Obrovská ríša kráľa Svätopluka	80	Námestie Alexandra Dubčeka	138
Svätoplukovská štátotvorná tradícia	80	Slovenskí spisovatelia	139
Svätoplukovská tradícia	82	Významní športovci z Bratislavy	141
Prvá písomná zmienka z roku 907	82	Majitelia cieľa	142
Významné osobnosti v Bratislave	83	Stotisícové veľkomesto Petržalka	144
Vodná veža	84	Divadlo Aréna	146
Svätá Alžbeta Uhorská	84	Bitka pri Lamači	146
Židovská obec a rabin Chatam Sofer	85	Prezident ČSSR JUDr. Gustáv Husák	147
Mestské privilégia pre Bratislavu	87	Hradiská nad Devínskou Novou Vsou	148
Sláva mesta za Žigmunda	88	Tragická smrť pilota Prvoniča	149
Uhorský kráľ Matej Korvín	89	Národovec, vajnorský farár Ferdiš Juriga	150
Academia Istropolitana	90	Tretia výprava hurbanovcov v Rači	151
Manželská zmluva z Bratislavy 1515	91	Rusovce ako súčasť Panónie	151
Lekár a alchymista Paracelsus	92	Rod Zičiovcov v Rusovciach	152
Humanistický básnik Martin Rakovský	92	Zakladateľ ľudovej strany	153
Bratislavský básnik a lekár	93	Ostrov kormoránov	153
Kníhtlačiar Ján Valo	93	Okres Malacky	154
Generálny seminár bernolákovcov	93	Slovenská stráž na rieke Morave	154
Evanjelické lýceum v Bratislave	94	Pálfiho srdce	155
Polyhistor Matej Bel	94	Minister školstva a osvety	156
Jazdecký dôstojník René Descartes	96	Spisovateľ Ľudo Zúbek	156
Holandský cestovateľ Jakub Tollius	97	Mestečko Stupava	157
Nova Posoniensia – 1721	97	Stupavské panstvo	158
Charles Montesquieu v Bratislave	97	Vlastenec, kaplán Ignác Juračka	158
Pressburger Zeitung a Presspurské Noviny	97	Stan generála Borianiho	159
		Ferdiš a Jozef Kostkovci	159
		Hrad Pajštún	160
		Marianka – pútnické miesto Ľudovíta I. Veľkého	160
		Útek z Modry do Jablonového	161
		Plavecký hrad	161

Peter Bornemisa v Rohožníku	162	Corpus iuris hungarici	208
Gejzír tvorivosti kráľa slova	163	Centrum vzdelanosti	208
Habánov na Záhorí usadil František Ňáři	163	Uhorský prímas Juraj Slepčiansky	208
Mesianista Ján Maliarik	164	Drugetovci a palatín Mikuláš Esterházi	209
Maliar Dominik Skutecký	164	Trnavská univerzita	210
Posledné roky Vladimíra Mináča	165	Arcibiskup Peter Pázmaň	211
Kniežacie hroby v Zohore	166	Učení Slováci	212
Výtvarní velikáni Záhoria	166	Barokový básnik Peter Benický	213
Suchohrad a Vysoká pri Morave	167	Mierové rozhovory v Trnave 1705 – 1706	213
Okres Pezínok	168	Prvý chorvátsky kardinál	214
Víno z Malých Karpát	168	Slovenské učenie tovarišstvo	214
Poklad zo Svätého Jura	168	Bernolákovo súsošie v Trnave	215
Grófi zo Svätého Jura a z Pezinka	169	Osobná krivda neuznaného	215
Starobylý Pezínok	171	Juraj Fándly zatvorený	216
Tomáš z Pezinka	172	Spor v literatúre	217
Pezinský rodák Ján Kupecký	173	Trnavský chrám Tálie	217
Talentovaní hudobní majstri	174	Hurbanovský dôstojník Martin Tamaškovič	218
V Šenkviaciach sa usadili Chorváti	174	Cesta porazených Rusov roku 1805	218
Štefanová založil gróf Pálfi	176	Zvonolejárski majstri	219
Richtár Prešova, lekárnik	176	Dôsledky Slovenského povstania 1848	219
Mestečko Modra	176	Skladateľ rýdzo národný	220
Spisovateľ Vincent Šikula	180	Kultúrny mesačník	221
Spisovateľ Juraj Fándly	181	Skladateľ Karol Elbert	221
Červený Kameň Turzovcov a Pálfiovcov	182	Srdce v Paríži aj v Trnave	221
Mecén bernolákovcov	182	Vzbúrený Jób	222
Pohrebisko z Veľkej Moravy	183	Trnavská skupina	223
Budmerický kaštieľ spisovateľov	183	Prieskumník poézie	224
Slovenský Grob, Viničné	184	Šéfredaktor Mladej tvorby	225
Okres Senec	185	Jozef Viktorín a Gejza Dusík	225
Základy románskeho kostola	185	Priateľstvo Viktorína s Palárikom	226
Filozof a filológ Albert Molnár	186	Renesančný básnik z Borovej	226
Collegium oeconomicum 1763	186	Spisovateľ Jožo Nižnánsky	226
Senec a okolie: Kráľová pri Senci	187	Kaštieľ v Jaslovských Bohuniciach	227
Kaštieľ v Ivanke pri Dunaji	187	Dolná a Horná Krupá	227
Štefánik nedoletel	188	Slobodomyselný kňaz	228
Veľký Biel a Bernolákovo	189	Kláštor svätej Kataríny	228
Tomášov	190	Prudký, výbušný farár	229
V Blatnom osadil Chorvátov	190	Večný sen Jána Hollého	229
Stéla rímskeho stotníka XV. légie	190	Boleráz, Boleráz	230
Rímske tetradrachmy z Rece	191	Vizionár Vodného diela Gabčíkovo	231
Maliar Ivan Sors	191	Rímska stanica v Cíferi	231
Filmový scenárista Jozef Tallo	192	Darovacia listina Bela IV.	231
Kostolná pri Dunaji	192	Hniezdo Hečkovcov	232
Spisovateľ Milo Urban	192	Diplomat, biskup Štefan Suchanský	233
Zasvätil život archeológii	192	Pálfiovské sídlo	233
Prievoz cez Dunaj	193	Vynálezca padáka	234
Hrubá Borša, Hrubý Šúr, Hurbanova Ves	193	Hrad Ostrý Kameň	235
Tri talenty z Igramu	193	Keramikár z Košolnej	235
Kaštieľ v Eberharde	193	Šelpice, Dlhá, Dolné a Horné Orešany	236
Tureň a Vlky	193	Bíňovce, Biely Kostol, Šúrovce, Zvončín	237
Óda na Dunaj	194	Ňáriovci v Trstíne	237
TRNAVSKÁ ŽUPA	196	Vavrínek Ňáři do Benátok a do Uhorska	238
Okres Trnava	198	Bitka proti Turkom pri Ipli	238
Kráľovské mesto Trnava	198	Zakladajúci člen Matice slovenskej	238
Keltské a rímske mince	200	Fraňo Štefunko a Jozef Šturdík	238
Postavenie richtára	201	Sochár a národ	239
Duchovnosť a vnútorná integrita	202	Biskup Alexander Alagovič	240
Uhorský kráľ Ľudovít I. Veľký	203	Posledné roky v Majcichove	240
Zásnuby kráľa Žigmunda	204	Divadelný mág zo Zelenča	241
Slovenský živel v Trnave	205	Okres Skalica	242
Michal Oľáh, uhorský arcibiskup	205	Martin Čulen z Brodského	242
Trnavský rodák – Ján Sambucus	206	Ferdiš Juriga, biskup Jozef Čársky	242
Zbrane Trnavy, mojej otčiny	207	Holíč pri Vodnom hrade	243
Confesio Tyrnaviensis	208	Matúš Čák ubránil Holíčsky hrad	244
		Velikán slovenskej historiografie	245
		Profesor Ján Boor	246
		Kostol svätej Margity Antiochijskej	246

Profesor Ján Damborský	247	Tvorca Sváka Ragana	287
Skalica na slovensko-moravskom pohraničí	248	Národný prorok z Veselého	288
Slobodné kráľovské mesto Skalica	250	Talenty z Veľkých Kostolian	289
Listiny Stibora II.	251	Leopold Abafi obliehal	290
Grammatica slavico-bohemica	251	Cisárovná Mária Terézia	290
Osvietenec Augustín Doležal	252	Chtelnické osobnosti pre Slovensko	291
Samuel Vrchovský zomrel na Špilberku	252	Profesor a rektor Martin Palkovič	291
Historik Franko Sasinek	253	Cisárov sochár Jozef Orlovský	292
Vzácný rod Blahovcov	254	Šterusy daroval r. 1263	292
Redaktor Daniel Lichard	255	Centrum Kvádov v Strážach	292
Hviezda operetného neba	255		
Nadrealista zo Skalice	255	Okres Hlohovec	293
Astronómka z Radošoviec	256	Staroslovanské hradisko v Hlohovci	293
Okres Senica	257	Protestantská univerzita v Hlohovci	294
Senica na Záhorí	257	Majiteľ hradných panstiev v Hlohovci	294
Vojenský veliteľ Peter Čák	257	Pevnosť Leopoldov,	294
„Malý slovenský kráľ“ Stibor mladší	257	Slovenskí martýri – Holuby a Šulek	295
Mesto slovenských osobností	257	Karol Drahotín Adamiš	298
Žiadosti slovenského národa 28. 4. 1848	259	Oltár z mliečskeho duba	299
Hurban v žalári v Senici	259	Rodáci zo Siladíc	300
Obhajca Slovákov	259	Dolné a Horné Trhovište	300
Cisár František Jozef I.	260	Okres Galanta	301
Do mesta 30 minút	260	Staré slovenské osídlenie Galanty	301
Spisovateľ a diplomat Ivan Horváth	261	Galanta ako kultúrne centrum	301
Dilema Ivana Horvátha	261	Palatín Mikuláš Esterházi	302
Šéfredaktor Kultúrneho života	262	Zranený francúzsky partizán	302
Osobnosti na senickom cintoríne	262	Sládkovičovo ako Vanniovo kráľovstvo	303
Bohém a umelec Ján Mudroch	262	Enkolpión z Veľkej Mače	303
Maliar ticha a pokoja	262	Mark Twain v Galante	303
Vzkriesenie slovenčiny	263	Slza z Ďumbiera pre Jerguša Ferka	304
Josip Jelačić zabával študentov	263	Abrahám – súčasť Vanniovoho kráľovstva	304
Štúr Hurbanovi na svadbe	264	Básnik z Dolnej Stredy	305
Hurbanovo väznenie vo Vacove	264	Vodný hrad Šintava	305
Veľký syn veľkého otca	265	Obce, ktoré patrili k Šintave	308
Hyienizmus v Uhrách	266	Šľachtic Štefan Dobó	308
Vajanský v Mníchove roku 1894	267	Francúzska pamätná tabuľa v Seredi	309
Jablonica patrila k hradu Korlátka	267	Dolné a Horné Saliby	311
Skrýša pre Hurbana	267	Skladateľ Franz Paul Rigler	311
Na hrade Branč	268	Národovec Alexander Filipek	311
Slovenský sociálny demokrat	268	Obojstranný zápal srdca	312
Štefan Janšák	269		
Hradište pod Vrátnom	269	Okres Dunajská Streda	313
Poslanec a Múza z Čár	269	Na Žitnom ostrove	313
Slovenský Vergílius	270	Dunajská Streda	313
Architekt Fridrich Weiwurm	271	Rodina medailérov Adlerovcov	315
Vzbura v Borskom Svätom Jure	271	Orientalista Armin Vámbery	315
Patrónka Slovenska	272	Stará slovenská osada	316
Papánek a Žarnov z Kuklova	273	Tortúra s bosorkami	316
V Smolinskom zakotvil Tichomír Milkin	275	Štefan Németh, priateľ Bélu Bartóka	316
Muži cti zo Sobotišťa	275	Emanuel Beňovský	317
Sikulovia ako strážcovia	277	Kúria Kempelenovcov v Hubiciach	317
Kúty, Kúty – to je pekné mestečko	277	Gotický kostol v Holiciach	318
		Z piatich obcí jedna	318
Okres Piešťany	279	Rod Esterháziocov	318
Adam Trajan ospieval kúpele	279	Kurucký maršál Anton Esterházi	319
Sláva piešťanských kúpeľov	279	Uhorský prímás Imrich Esterházi	319
Osobnosti v Piešťanoch	281	Rohovce patrili Iľesháziocom	319
Perla od Štefánika	281	Tvorca farebnej harmónie	319
Slovenský Ahasver	282	Krátky prehľad o lokalitách	320
Vámoš liečil v Piešťanoch F. X. Šaldu	283	Šľachtici Amadeovci a Uechtritzovci	321
Oneskorené reportáže Laca Mňačka	283	Vodné dielo Gabčíkovo	322
Moravianska venuša	284		
Ostrov pri Piešťanoch	284	Literatúra	324
Kniežací dvorec v Ducovom	285	Poďakovanie	325
Gróf Beňovský z Vrbového	285		
Barónka Rozália Révaiová	286		
Obrana Slovákov	287		